СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 129. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, четвер, 6-го липня 1944. No. 129 NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, July 6, 1944. VOL. LII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТИ БЕЗ ВИПАДКІВ ВІД ВИСТРІЛІВ

НЮ ЙОРК. — Пресові агенції призбирали наборзі вісти з різних сторін Злучених Держав про святкування американського Дня Незалежности цього року. Зо звітів показується, що це був мабуть найспокійніший день 4. липня в історії Злучених Держав, поминаючи війну. Внаслідок урядової заборони не було загальної стрілянини та штучних огнів, а через те й небагато випадків смерти. В окрузі міста Ню Йорк був лише один нещасливий випадок від цього, а подібний стан панував і по інших округах. Це одначе не виключило нещасливих випадків з інших причин. З огляду, що День Незалежности припав на вівторок, населення великих міст використало нагоду, щоб виїхати на 4 дні на спочинок в підміських околицях. Наповнилися береги моря й рік охочими до купання, а парки та ліси прогульковцями. Упродовж 4 днів згинуло 329 осіб від нещасливих припадків чи то вчасі купелі чи то внаслідок автомобілевих або інших випадків.

КВОТОВІ ПРИЧИНКИ ДО МІЖНАРОДНЬОГО СТАБІЛІЗАЦІЙНОГО ФОНДУ.

БРЕТОН ВУДЗ (Ню Гемпшир). — Не зважаючи на свято „4. липня" міжнародна монетарна й економічна конференція вела свої оживлені наради над створенням міжнародного стабілізаційного фонду й міжнародного банку. Британський делегат лорд Кінез пригадав на проголошену вже пропозицію, щоб створити міжнародний стабілізаційний фонд із 8 біліонами долярів та заложити міжнародній банк для позичок при регабілітації з закладовим капіталом 10 біліонів долярів. При цій нагоді він подав ключ, як поодинокі держави малиб причинитися до цих установ. З цього вийшла деяка суперечка, бо не всі держави готові виповнити наложені квоти.

На підставі скомбінованої формулки Злучені Держави малиб дати найбільшу суму, бо аж два й три четвертини біліонів долярів, Англія малаб дати півтора біліона, а Росія один біліон. Відповідно до квоти пішлоб признання числа голосів при вирішуванню міжнародних монетарних справ, а це знову не наруку деяким державам. Впарі з цим виринула справа вартости грошей різних держав для міжнародного обігу. З огляду, що це дуже дразлива справа, американська делегація пробує відложити її до пізнішого вирішення, щоб у міжчасі придумати підставу до такої виміни. Між деякими делегатами можна завважати переконання, що ця справа ще не дозріла до вирішення.

СТЕЙТ ДЖОРДЖІЯ ВІДМОВЛЯЄ НІГРАМ ПРАВО ГОЛОСУВАТИ.

АТЛАНТА (Джорджія). — В цьому стейті заперечено ніграм право голосування при правиборах („праймаріз") в Демократичній Партії, а з цього вийшла знову притока до винесення справи перед суд. Одначе ця заборона не викликала заворушень, бо нігри здавна привикли до такого трактування. Справу голосування для нігрів видвигнули провідники Громадянського Демократичного Клюбу з повіту Фултон, а до цього клюбу належать самі нігри. Коли вони явилися у виборчім льокалю, виборча урядничка заявила, що їх нема поміщених на лісті голосуючих.

957 ҐЕНЕРАЛІВ ЗАРЕЄСТРОВАНИХ У КНИЖЦІ ПЕРЕДОВИХ ЛЮДЕЙ.

ШИКАҐО. — В найновішим виданню книжки „Ґу'з Ґу", де находяться імена передових людей в американськім бизнесовім, урядовім, літературнім та суспільнім життю, поміщено імена 957 ґенералів, 147 адміралів і 1,104 старших офіцирів у военній службі. Отже є це „срібне" й „золоте" видання книжки на 1944. рік. Срібні звіздки мають ґенерали, а золоті шнурки носять адмірали. У цілій книжці згадано 33,893 імен та коротких життєписей визначних американців.

БРАКУЄ 70,000 УЧИТЕЛІВ.

ПИТСБУРҐ. — На конвенції Краєвого Педагоґічного Товариства проголошено перегляд діяльности учителів і ствержено, що в Америці бракує під пору 70,000 учительських сил. Це є найсумніший стан в історії американського виховання, як каже секретар організації д-р Вилард Е. Ґивенз. У нормальних часах видає влада пересічно 5,000 хвилевих дозволів деяким учителям, а цього року видано таких дозволів з конечности аж 55,000 некваліфікованим особам. Секретар завважає при цій нагоді, що міліони дітей не дістають належної шкільної освіти, а це знову мусить відбитися на стані освіти й науки в цілому краю.

Ґенерал Де Ґол прибуває в Америку як гість уряду

ВАШИНГТОН. — Ґенерал Чарлз Де Ґол, голова Французького Комітету Національного Визволення, примуває цими днями в Америку і переведе на розмові з урядовими чинниками яких три дні. З ним прибуде теж ген. Еміль-Марі Бетуар, начальник ґенерального штабу та Ґастон Палевскі, начальник канцелярії. Вчасі побуту в Вашинґтоні відбудуться гостинні прийняття в честь ґен. Де Ґола на таку скалю, як пристоїть визначним закордонним гостям. Отже буде перекуска в Білому Домі та обід виданий секретарем Голом. Предметом розмов з ґенералом Де Ґолом будуть справи звязані з відбудовою Франції як суверенної держави та наладнання політичної адміністрації в цій частині Франції, що її займають Аліянти.

Загально панує переконання, що після розмов у Вашинґтоні ґен. Де Ґол виїде на розмову з премієром Канади В. Л. Мекензі Кінґом і повернеться до Франції на Свято Збурення Бастилі, тобто ще перед 14. липня.

ОРЛЕМАНЬСКІ ПЕРЕДАЄ ЗАЯВУ СТАЛІНА В СПРАВІ ПОЛЬЩІ

СПРИНҐФІЛД (Масачусетс). — О. Станіслав Орлеманьскі, який недавно їздив на конференцію до советського маршала Йосифа Сталіна, подав до відома агенції „Асошіейтед Прес" заяву Сталіна, передану Орлеманьскому в справі незалежности Польщі. Заяву на письмі передав провідник польських людовців Андрій Вітос після конференції з провідниками польської армії у Кремлю в Москві 15. березня 1944, В заяві сказано: „Наша армія визволить польський нарід від гітлеризму й фашизму. Ми не зробимо цього отак для манифестації ані тому, що ми браття словяни, але тому, що здоровий політичний розум каже, що ми як сусіди потрібні один одному.

„Німців не дасться знищити так, щоб вони опісля не поросли поновно в силу. За кілька літ після цеї війни знову вирине небезпека їхнього наїзду. Тому лежить у спільному інтересі мати сильну Польщу, яка стрималаб Німеччину. Всякі військові напасти на Польщу мусять бути зліквідовані. Всі землі, колись польські, а опісля забрані німцями, мусять бути звернені Польщі.

„Ми не хочемо комуністичної або советської Польщі. Ми не маємо наміру мішатися у внутрішні справи або створити уряд Польщі. Хай про це рішає нарід, а ми поможемо відбудувати сильну, демократичну Польщу, яка буде жити в приязни з нами".

А до польських комуністів, які були приявні тоді, сказав Сталін таке:

„Ви комуністи, що йдете в Польщу воювати проти німців, поводіться як добрі люди так, щоб не викликати жадних громадянських заворушень ,бо це буде коштувати багато крови".

Німці уступають перед данським страйком

СТОКГОЛЬМ. — По пяти днях ґенерального страйку й вуличних заворушень Визвольна Рада Данії зарядила, аби данці верталися до праці й перестали заворушення, бо німецька окупаційна влада згодилася виповнити низку данських домагань.

За донесеннями підпольної новинкарської служби, німці зобовязалися: відкликати з вулиць війська квіслінґістів; не заряджувати самовільно замикання домів вечором; не переводити репресій за страйк; не відкривати стрілянини на юрби, хіба що серед юрби буде видно зброю.

АЛІЯНТИ ПРИЗНАЮТЬ СПІВПРАЦЮ ФРАНЦУЗЬКОГО ПІДПІЛЛЯ

ШЕРБУРҐ. — Аліянтські команданти признають, що опір французьких патріотів проти німецької окупаційної влади має велике значіння для Аліянтів та робить їм великі прислуги.

За твердженнями аліянтських військових керманичів, французький спротив був широко розвинений, добре зорганізований, добре здисциплінований, виконував справно припоручені йому завдання й попадав у руки німцям дуже рідко. Він просто викликує подив ґенералів. Аліянти стверджують теж, що число прихильників співпраці з німцями серед французів дуже мале.

Працівники підпілля слідкували за кожним кроком німців та подавали про все вісти Аліянтам, котрі завдяки цьому були знаменито поінформовані про розклад ворожих фортифікацій, военних припасів, військових пересунень, тощо.

БРИТІЙЦІВ ІРИТУЄ ТАЄМНИЧІСТЬ ЗА „РОБОТИ"

ЛОНДОН. — Коли Іден, британський секретар заграничних справ, заявив у парляменті, що міністерський кабінет постановив відкласти до четверга заяву премієра Чорчила в справі німецької кампанії „роботів" проти Британії, і посли й преса висказували з цього приводу невдоволення. В відповідь на критику Іден заявив тільки, що в четвер Чорчил буде в кращому положенню говорити про справу.

КОРЕСПОНДЕНТИ ПРО РОСІЙСЬКЕ ПРАВЛІННЯ В РУМУНІЇ

Американські, британські й китайські кореспонденти при червоній армії в Румунії пишуть, що занявши округи Румунії, червона армія не старається перемінювати життя на большевицький лад, але лишає майже все по старому. Місцеві урядники остаються ті самі. Не зміняється навіть протисемітських розпорядків ррумунської влади; мовляв, зміни має зробити самий нарід. Дідичі, котрі не втекли, можуть далі вести господарку. Маєтками тих, що втекли, заряджують громадські уряди. Селяни вдоволені, бо мовляв, советський уряд платить їм добрі ціни за куплені харчі. Законниці говорили кореспондентам, що в їх життю окупація червоної армії нічого не змінила.

ПОВЗАЮТЬ УВАЖНО. — Ці американські маринарі підпливали човном до побережжя японського острова Сайпану. Їх човен поцілила японська куля. Човен потонув, але ці маринарі дісталися на побережжя. Тепер, вони мокрі від морської купелі, повзуть уважно на означені їм позиції.

ТРИ АЛІЯНТСЬКІ НАСТУПИ В НОРМАНДСЬКІЙ ОФЕНЗИВІ

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА ЕКСПЕДИЦІЙНИХ СИЛ. — Американські, британські й канадійські війська в Нормандії почали на нову широку скалю закроєну офензиву в Нормандії. Розвинулася вона в три наступи. Зараз першого дня кожний зо союзників зробив поважні поступи. Найдальше посунулися американські й канадійські війська.

Американські війська наступали з Шербурґа, обійшли боком Ля Айє дю Пуіт та захопили важні стратеґічно горби. Канадійські війська заняли Капрікет коло Каєну та злучилися з британськими відділами по обох боках того міста. Канадійці заняли від ворога частину летництва в Капрікеті.

„ЧЕТВЕРТОГО ЛИПНЯ" НА ФРОНТІ.

Американські війська відсвяткували Четвертого Липня на фронті в цей спосіб, що в 12. годині вполудне віддали на ворога загальну сальву з усіх гармат.

В одному місці гарматний шнурок для гармати потягнув ґенерал Бредлі, котрий командує американськими військами в Нормандії, а котрий зарядив таке відсвяткування американського національного свята.

Американські кореспонденти на нормандському фронті описують спокій нормандських селян, котрі не звертають уваги на бої артилерії, повзів і піхот довкола себе, а преспокійно далі ведуть свої рільні роботи.

ЛІТАКИ БЮТЬ ПО ЗАЛІЗНИЦЯХ І НАФТІ.

ЛОНДОН. — Кепська погода, що здержувала аліянтське бомбардування на більшу скалю майже цілий тиждень, поправилася на стільки, що пів тисячки „літаючих фортець" і „либерейторів" могло знову вилетіти на свої правильні рейди по мілітарних інсталяціях по окупованих Німеччиною краях. Від останнього рейду найбільше потерпіли знову ворожі інсталяції коло Па-де-Калє.

Літаки, що мають свої бази в Італії, били по румунських нафтових теренах і залізничих узлах.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ЗАХОПИЛА МІНСЬК.

ЛОНДОН. — Червона армія заняла в понеділок столицю Білоруси, Мінськ, котрий німецька команда перемінила на одну з найсильніших фортець на східнім фронті. Негайно по цій перемозі північне крило цеї армії вдарило в напрямі границі Литви й Лотви й у вівторок заняло місто Полоцьк, незвичайно важний залізничий узол, що вважається брамою до балтійських держав. Тепер червона армія наступає внапрямі Вильни й Ковна. За останній день вона відбила від німців коло 350 місцевостей.

На фінському фронті червона армія виперла фінські війська майже до самої передвоєнної границі.

ДОБУЛИ НОВУ ПОЗИЦІЮ НА ПАЦИФІКУ.

АЛІЯНТСЬКА КВАТИРА НА НОВІЙ ҐВІНЕЇ. — Американські війська всадовилися на ще одній позиції на Пацифіку, а саме на острові Нумфорі, що лежить коло сто миль на захід від острова Біаку.

Зараз першого дня цих операцій американці заняли і то за дві години, летнище Камірі. Ворожий спротив був слабий; ворог видно нападу зовсім не сподівався. На другий день американці посунулися далі по острові, стрічаючи тільки неправильний опір.

Тимчасом американський наступ на острові Сайпані поступав далі вперед. Американські маринарі заняли міста Ґарапан та Танапаґ і стиснули ворога на самому північному кінці острова.

Американці теж бомбардували з літаків і острілювали з кораблів остров Роту, а літаки з літаковозів били по острові Іво, що лежить у Вульканічнім архипелягу на північний захід від Маріанас.

ДАЛЬШІ БРИТІЙСЬКІ УСПІХИ В ІНДІЇ.

КЕНДІ (Сейлон). — Британські війська посувалися далі горбами Маніпур й заняли японську базу Ухрул, що лежить 34 милі на північний схід від Імфалу. Вони вбили досі на 700 миль довгому фронті в Бурмі 40,000 японців.

ЯПОНЦІ ДАЛІ НАСТУПАЮТЬ У КИТАЮ.

ЧУНҐКІНҐ. — Дві японські армії, з котрих одна наступає з півночі, а друга зполудня здовж залізниці з Кантону до Ганкову, находяться тепер усего 175 одна від одної. Китайський уряд приказав уже евакувати цивільне населення з Квейліну в провінції Кванґсі й зо Сучаву й Їнґтаку в Квантунґу.

АМЕРИКАНЦІ ДАЛІ НАСТУПАЮТЬ НА ЛЕҐГОРН.

РИМ. — Американські війська пятої аліянтської армії в Італії посуваються далі проти артилерийного огня по мінованих полях у напрямі важних міст Леґгорна та Фльоренції. Тимчасом британська восьма армія наступає на Ареццо. Польські відділи восьмої армії націлюються заняти адрійський порт Анкону.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПОЛЬСЬКА САЛАМАХА БЕЗ КІНЦЯ

Нова советська офензива проти німців та наближення червоної армії до границі передвоєнної Польщі ставить знову на порядку дня питання майбутньої східної границі Польщі. Нова військова ситуація творить там відразу нову політичну ситуацію, яка проявляється передусім цілою низкою нових політичних заходів, так з польського, як і советського боку.

Ціла справа, що якийсь час була немовби приспала, заворушилася наново. Через якийсь час виглядало, немовби справа притихла, немовби суперечка між польським урядом у Лондоні й советським урядом наближалася до компромісу. Було це головно тоді, коли польський уряд у Лондоні зробив зо свого боку понижуючий жест у сторону Москви, коли саме Рачкевич, сєбто президент Польщі, відкликав своє власне назначення генерала Сосновского, начальника польських військ, своїм наступником, та обіцяв іменувати на його місце іншого чоловіка, очевидно, більше приємливого для Москви.

Зробивши ось такий принижуючий уклін Москві, польський уряд у Лондоні певно ждав принаймні чемного відклону з Москви. Здавалося на мент, що Москва справді возьме польський уклін за добру монету й на польське „падам-до-нуг" відповість принаймні „здрасте". Найвищий совет саме видав декрет, на основі котрого поляки з Білоруси й України могли наново добувати польське громадянство; зогляду нате, що вони втратили були його по окупації цих країв советами й по переведенім советами плебісциті, могло видатися, що совети вже хочуть повернути ці краї Польщі. Та зараз потім прийшли з Москви ще інші вісти. Передусім вістка, що екзекутива „Звьонзку Патріотув Польскіх" у Москві проголосила, що „Народова Рада Польска", що мовляв існує десь у підпіллю у Польщі, це є справжня основа для створення тимчасового уряду для Польщі. Друга вістка подавала, що від згаданої Ради приїхав до Москви делеґат та що він уже укладається зо „Звьонзком", очевидно за створення уряду в Польщі. Ці вісти показали, що польський уряд на еміґрації свого спору з Москвою не покінчив, замотаної справи не розвязав, своїм уступством у сторону Москви ніякого уступства з боку Москви не добився. Кажучи образово, за свій поклін Москві польський уряд у Лондоні дістав копняка.

Відгуком цеї афери є зріст невдоволення з польського уряду в Лондоні серед його власних прихильників у краю. Обявом цього невдоволення є хочби заява Зиґмунта Березовского в Лондоні, що мовляв „Строніцтво Народове в Польсце", котре він представляє, не признає за своїх представників тих людей, які як такі засідають у польськім соймі на вигнанню, та що воно осуджує акцію проти Сосновского.

Все це разом розкриває трагічну розбіжність політичних думок серед поляків у краю й поза краєм у цей мент, котрий, як заявляє Березовскі в імені своєї партії, потребує найліпших умів і характерів. Нічого й казати, що якби поляки держалися в своїй політиці засад правди й справедливости, то польські політики не виглядалиб, як сліпі проводирі сліпих мас.

Змеханізування копалень вугілля

Велика частина робітників українського роду занята працею в копальнях вугілля, головно в стейті Пенсилвенія. Саме для них важне буде пристосуватися до змін, які переводяться в цих копальнях. Воєнне положення приспішило зміни, які останутся на будуче, а які значно зменшать число майнерів. Крім цього праця майнерів буде так змеханізована, що лише мала горстка останеться звичайними робітниками, а властивий „майнер" буде справжнім майстром.

Цьогорічна продукція мягкого вугілля виказує, що вона зросла на 45% в порівнанню до продукції в такім самім часі в 1941 р. Водночас треба замітити, що число робітників змаліло на 18% в майнах. Представники вугільного промислу твердять, що це сталося внаслідок введення машин до праці в майнах.

Машину до прорубування вугілля поздовж верстви й до підготовки до розсаджування динамітом введено в ужиток ще в 1875 р. на місце джаґана. Одначе загально її приноровили аж вчасі першої світової війни. Зате механічне навантажування чи наладовування поширилося щойно впродовж останніх 15 літ. Ще в 1929 р. лише 7% викопаного мягкого вугілля можна було наладовувати машинами, а останнього року вже 42% навантажують машини.

Передвоєнний напрям до машинової праці.

Безпосередно перед вступленням Америки у війну копальняні підприємства наздогін приготовлялися до машинової праці на місце праці людей. В 1941 р. продано копальняних машин на суму 50—60 міліонів долярів. З вибухом війни не стало матеріялів на виріб таких машин і вставлювання машин в майнах припинилося. Тепер зріс попит на вугілля, а з тим і попит на машини до експльоатації вугілля. Найбільший попит за машинами до ладування і фабрики не можуть їх настарчити. У звязку з вантаженням вугля стоїть перевоження чи там достава вугілля до місця вантаження. Цю працю сповняють тепер прилади звані в Европі „патерностер", а в Америці „белт конвейорз". Це грубі й довгі ремені, до яких попримоцовувані малі черпаки. Вони безупину йдуть вгору, забирають вугілля з одного місця й висипають далеко в другому місці. Такі ремінні прилади збільшили продукцію з 5 на 13 тон вчасі одної зміни („шифти") на одного лише робітника. Крім цього вживають подекуди возів-троків на ґумових колесах до передавання викопаного вугілля з місця, де його копають, до місця, звідки його ладують, у підземних хідниках. Такий спосіб приспішив продукцію вугілля на 80% без додання окремих робітників.

До того треба ще згадати про виряд для відбирання вугілля вже на поверхні майни. Ця машинерія приспішує продукцію пять разів скорше ніж іде під землею.

Великий післявоєнний попит.

Коли настане мир і можна буде дістати машини без обмеження, машини стануть загально вживані і будуть випирати робітників з роботи в копальнях. Що більше: Дехто передбачує, що продукція вугілля на давний лад загалом не оплатиться і як хто не впровадить машин, не буде міг добувати вугілля загалом. Значить, малі копальні не будуть могли втриматися і лише продукція на великі розміри буде могла існувати. Після війни можна буде тим лекше впровадити майнерські машини, що з війни вернуться ветерани, сини майнерів, що навчилися машинового й змеханізованого способу війни. Їм лекше буде оперуванти майнерські машини, ніж видобувати вугілля давним способом.

Інтересне ще те, що майнерські машини не є однакові, як напр. машини у фабриках. В майнах, як у кравця: Кожна майна має свої окремі машини. Самих машин до вантаження вугілля є аж 2,000 відмін. Наприклад іншої машини треба для навантажування вугілля з вреств грубої на 9 стіп, а іншої для верстви на 3 стопи..

Найбільш сензаційною серед машин є машина для розкопування вугілля з поверхні, вставлена підприємством М. А. Ганна в південній частині стейту Огайо. Там є електричний черпак-шуфля висока на 10 поверхів. Вона як розмахнеться, загортає нараз пів ваґона вугілля разом з землею й камінням. Вона така велика, що як уставити її в місті на середині „бльоку", вона сягне аж до другого бльоку і піднесе ладунок на висоту 7 поверхів!

Давніше було таке правило при добуванню вугілля: Коли верхня верства землі над покладами вугілля є грубша 6 раз від покладу вугілля, то не виплатиться вугілля добувати. А з новою машиною („журавель") виплатиться розкопувати й розкидати 60 стіп грубу поверхню землі, щоб видобути 5 стіп грубий поклад вугілля.

Розвиток „безколійових" майн.

Подібно, як оце згадано про механізацію на поверхні землі, розвивається механізація і під землею. Багато майн перемінилося на так звані „безколійові майни" — „треклес майнз". Звичайно вставляються рейки від входу аж до місця, де майнер добуває вугілля. По рейках їздять машини до розбивання й вантаження вугілля. Але бувають і безколійові майни. Замісць машин на колесах та рейках вживають „гусениць" — „катерпилярз", тобто машин, що повзуть по землі, подібно як воєнні тенки. В одній майні у Вест Вирджінії зросла продукція вугілля на 200 ваґонів денно із 110 ваґонів. Це сталося тому, що не трачено часу на вкладання рейків і на вставлювання на них ваґонів, а тут саме йде про поспіх у доставі вугілля для потреб війни чи хоч би і приватного вжитку.

Розглядаючи різні майни можна завважити, що на 8,200 вугільних майн в Злучених Державах яких 300 має до переносу викопаного вугілля ремінні пересувачі. Який це вплив має на приспішення продукції хай послужить приклад з одної майни в південній частині стейту Ілиной, де вставили ремінний пересувач довжини 70,000 стіп, а тоді продукція збільшилася з 5 і пів тон на 23 і пів тон на одного чоловіка вчасі одної лише шифти.

Це все лише вказує, що вслід за промисловою переміною мусить іти теж і суспільна переміна. Бо з уведенням машин піде зміна в положенню робітників.

Микола Чубатий.

Народня освіта на гетьманській Україні 18-го століття

В своїй хаті своя правда й сила й воля.

Не даром сказав Шевченко ці слова своїм землякам, що тільки у власній хаті — державі може мати український нарід свою українську правду й силу й волю. Тільки власна держава може дати народови можливости до всебічного розвою. Нарід під чужим володінням ніколи не може розвинути своїх духових сил на користь собі та для добра поступу цілого людства.

Нераз і не два теж в українській історії ми видимо правдивість тих слів, бо навіть невповні самостійна українська козацька держава на невеликій території в другій половині 17-го та у 18-тім столітті стала доказом, як український нарід є в силі розвинути свої талани, коли має тільки крихітку волі та незалежности.

Хочу у цій статті коротко кинути образок про розвій освіти в козацькій державі тих часів. Картина ця буде тим більше повчаюча, що саме ці часи в цілій середущій Европі були часами великого упадку освіти, правдивої темряви. Німеччина другої половини 17-го та першої 18-го століття була країною повної неграмотности та культурного занепаду. То саме можна сказати про Чехію. Не інакше було теж у сусідній Польщі та Московщині. В Польщі упадок освіти дійшов до такої глибини, що появився заказ закладати школи для селян, щось протилежне до нинішніх приписів про примус навчати діти в школі.

Гетьманська Україна островом освіти.

Саме на тлі цеї мало не загальної безпросвітности в Европі гетьманська Україна є правдивим островом освіти у тогочасній середущій та східній Европі, й то освіти не тільки вищих кляс, але також освіти широких козацьких та селянських мас населення. В половині 18. століття грамотність в Україні дійшла до того рівення, що майже не було в Україні тоді людей неграмотних не тільки по містах, але теж і по селах. Книжка була річю так популярною, як кожна інша життєва потреба. Цю величанську освітну роботу виконала церква та нею заложені школи при чинній піддержці козацької державної влади та старшин-культурників.

Розсадники освіти на гетьманській Україні.

Розсадниками освіти на східній Україні тих часів були чотири вищі наукові заведення східної України. Найважнішою та найбільше популярною була відома Києво-Могилянська Академія, правдива Ласкава Матір всіх шкіл гетьманської України. Завдяки щедрій опіці гетьмана Мазепи та київських митрополитів, особливо Рафаїла Заборовського, київська академія мала на початку 18-го століття щорічно в своїх мурах понад тисячу студентів в більшости світського стану. Лише мала частина з них посвячувалася духовному званню, більшість вертала між козаків або як покінчені бакаларі академії ставали урядовцями чи вчителями по всіх полках України.

За взором київської академії архиепископ Лазар Баранович заложив в Чернигові каледж, що в тій частині України повнив службу розсадника освіти та виховника духовних і світських вчителів. Подібна школа в першій половині 18-го століття повстала також в Переяславі та обслугувала полудневу частину гетьманської України, особливо цілу Полтавщину.

На схід від гетьманської автономічної України простягалися широкі степові простори, що офіціяльно належали до Московщини. В часі воєн поміж Україною, Польщею, Туреччиною та Росією, себто в часах так званої Руїни, багато населення виходило поза східні кордони України та поселювалося на тих свобідних степах орґанізуючися там теж в козацькі полки. Це були так звані слобідські полки, для яких столицею був Харків. В 18-тім столітті теж в Харкові повстала немов молодша дочка київської академії — харківський каледж, що гідно дотримував кроку могилянській академії в її культурній роботі. Ці чотири культурні осередки підховали тисячі молодих козаків, поповичів й міщанських дітей, що само набравши освіти та засмакувавши духової пищі стали її ширити поміж масами населення гетьманської української держави.

Народня освіта йде в маси.

Вихованки високих шкіл залежно від свого стану стаючи духовними, козацькими старшинами чи уряловцями полковими чи міськими на своїх становищах дбають, щоб закладати народні школи по містах, містечках, козацьких хуторах та селянських осе… Впродовж першої половини 18-го століття ціла гетьманська Україна та сусідна Слобідська Україна покрилася меріжкою народних шкіл. Вона до половини 18-го століття ставала щораз густішою та дійшло до того, що не було майже оселі без української народної школи. Навіть поміж хуторами були позакладані школи, що обслугували доокоричне населення хуторів.

Для прикладу наведу такі цифри: при кінці першої половини 18-го століття в ніженськім козацькім полку на 202 оселі було 217 шкіл. В гетьманській Україні, в середині 18-го століття припадала одна школа на 746 душ населення. Є це такий стан майже як в нинішній Америці.

Наслідки такої широко закроєної освітної праці були очевидні. Неграмотність майже зникла з поміж населення, й то не тільки вищих верств козаків та духових, але також з поміж селян, що їх тоді звали посполитими. З описів тогочасних подорожників довідуємося, що по церквах населення майже загально молилося з молитвословів, книжка не була рідкістю навіть в селянській хаті.

Чужоземні подорожники здивовані масовою освітою населення, невідомою у тогочасній Европі. Воно так і на ділі було. Перші поважні проби усунути неграмотність з поміж селянських мас зробив в Німеччині при кінці 18-го століття король Фридрих II. запроваджуючи шкільний примус в своїй державі, перший в Европі. За його приміром пішла доперва Австрія, але шкільний примус загального навчання ще довго не був переводжений.

Коли частина Західної України перейшла з під Польщі під Австрію, то українське населення було тут таке темне, що грамотність була рідкістю на

ОЛ. ЛУГОВИЙ.

В КІҐТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА

ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ

У двох частинах

(Перший том трильоґії „Огнем і Кровю")

7)

— Не скажу, щоб їх думка про тебе мені не імпонувала, — зажартував Паволоцький. — Цеж так приємно мати „горду" дружину. Та невжеж з усіх орловських пань не можна було вибрати приятельки?

На тераску вбігли хлопчик і менша від нього дівчинка й навипередки кинулися обнимати матір.

— Ось мої приятелі і приятельки, — зворушено промовила та, обнимаючи одною рукою дітей, а другою притягаючи до себе чоловіка.

— Яка ти добра, Марусю? — тихо шепнув Паволоцький, цілуючи притягаючу руку. Вмить зігнувся і вхопив на руки дівчинку.

— Щож ви пороблялн сьогодні, Ольго Володимирівно? — повагом запитав доні.

— Ходила з дідом Охримом до ріки. Там ловили рибу... — відповіла дівчинка.

— А деж та риба? Чи нічого не зловили?

— Ні, ми галасували, то риба боялася... А Дружкови вчепилася в ніс черепаха, а така велика! — розвела дівчинка руками. — Він злякався, скавчав. А далі, як мотне головою, черепаха аж у воду полетіла.

— Нехай не буде такий цікавий, не сове носа до чужого проса, — резонно осудив батько. — А ще де були?

— У діда в пасіці... Дід давав нам меду і грушок.

Хлопчак міжтим показував матери сопілку. Пробував заграти, та сопілка не видала ні звуку. Завстиджений невдачею хлопець стрибнув з тераси й побіг у сад. Мати любовним зором слідкувала за ним, поки не зник на скруті доріжки. Далі й вона взялася до дочки.

Дівчинка з жаром оповідала про свої денні пригоди, а батьки уважно слухали милого діточого лепету, по своїй суті і беззмістовного, але так приваблюючого для батька-матери, любувалися почервонівшим личком донечки, самі переживали враження її маленької душі...

З саду полилася якась тужлива мельодія і нараз раптом урвалася, начеб хто перешкодив грати. Незабавом на доріжну вискочив хлопець, здалеку викрикуючи оживлено: „Вже грає!" За ним тьопав сивий дід. Хлопець підбіг до тераси і давай вистрибувати, сам собі приграючи на сопілці. Батьки аж заходилися зо сміху. Усміхався і старий дід зближуючись.

— Та з тебе, Олег, правдивий музика, — говорив сміючись батько. — Коли ти вивчився так грати вистрибуючи?

— З хлопцями навчився, — відповів малий, пристанувши. — Добра сопілка, тату... Ось, нате заграйте...

— Не вмію, синку, грати на такому інструменті. Дай своїй мамі, може вона вміє.

Мати сміялася. Повільно зійшов на терасу дід-пасічник, міцний ще чоловік, з довжезними білими вусами, тип колишнього запорожця, немов зійшовший з малюнку Репина.

— Добрий вечір вам! — привитався свобідно.

— Здорові були, діду Охриме! — сказав привітно Паволоцький. — Сідайте, оповідайте, як там у вас...

— Та що, добре, Богу дякувати. Веремя служить, нема що казати. Для пчілок дуже вигідно...

Старий любив пчільництво і всяку розмову починав з пчіл.

Хлопець нараз перервав дідову мову:

— Я й забув. Тату, там стражник привіз телеґраму з міста. Я положив на столі у їдальні.

— Телеґраму? — заклопотався Паволоцький. — То піди принеси!

Олег миттю приніс запечатану телеґраму. Паволоцький нетерпляче перебіг очима її зміст і нервово закусив губи. У телеґрамі стояло всього кілька слів:

„Негайно приїздіть у полк. Полковник Сабуров".

Зверху, над датою надання, не зіставляючи сумніву, щобо його значіння, надписане вже на телеґрафічній стації, стояло слово „моб".

— Що з тобою? — спитала Паволоцька, завваживши схвилювання чоловіка.

Він понуро мовчав.

— Що тебе так поденервувало? — неспокійно допитувалась сама хвилюючись від передчуття чогось недоброго.

— Мобілізація... — якось глухо вимовив Паволоцький.

III.

Володимир Миколаєвич Паволоцький в очах сусідів належав до катеґорії людей, що „в сорочці родилися", цебто щасливих. Ґуберніяльні і полкові куми завжди чесали язики. особливими прикметами його характеру, але й вони не могли не признати тому „степовому дикунови" уміння давати лад людям і з ними гарно обходитися. Є катеґорія людей поміж христолюбивим військовим станом, особливо, що живеш з нею рік і два, і ніяк не збагнеш її натури. Обходження такого чоловіка нижчими, від нього залежними — голова гордо закинута взад голос олімпійський, не терплячий заперечень, вигляд величний, всім подає тільки два пальці, — ну, й думаєш собі що це людина горда, вміє показати свою вищість над окруженням, вміє наказувати, і бажає безумовного виконання тих наказів. Аж заздрість візьме, на нього глядячи... Але побачиш того Зевесика у товаристві вищих його — і власним очам не ймеш віри! Цеж цілком інший чоловічина! Цей і зростом ніби нижчий, і ходить скрадаючись, голос має солоденький, угодливо лестить, хихикає на кожний недотепний жарт начальства. А з якою пошаною хапає подані вже йому два пальці якого там ґенерала чи полковника! Здається, що ось кинеться виціловувати кожний той палець. Подивиться людина, плюне і в душі радіє, що на Зевесика не подібна...

(Дальше буде).

АРҐЕНТИНСЬКІ ФАШИСТИ НАСЛІДУЮТЬ ГІТЛЄРА

ВАШИНГТОН, (ОНА). — Дипльоматичні круги у Вашингтоні говорять, що уряд відкликав з Арґентини американського амбасадора тому, що теперішні керівники арґентинської республики зовсім не числяться з словами і, наслідуючи Гітлєра, говорять такі річи, що правдиво демократичні краї не можуть мати з Арґентиною ніяких взаємин. Наприклад, у Вашингтоні щойно отримали цілу промову воєнного міністра Хвана Перона, яку він виголосив десятого червня на університеті в Ла Плата і в ній є такі натяки в сторону Злучених Держав, що американський уряд не міг їх стерпіти і наш амбасадор був відкликаний.

Закріпивши за собою владу, арґентинські фашисти почали в останніх часах показувати демократичним державам язика і погрожувати війною. Наприклад, сказав Перон, коли чужі, цебто демократичні краї, будуть занадто критикувати те, що сьогодні робить арґентинське правительство, то ми змобілізуємо всі наші сили, всі ресурси і будемо боронити своєї суверенности так, як пристало великій і сильній державі. Він сказав, що Арґентина буде творити свою власну велику мілітарну машину, бо хто хоче на світі мира, той в першу чергу повинен бути приготований до війни. Міністер Перон стремить до того, щоби Арґентина стала сильною мілітарною державою, і щоби могла керувати цілою Південною Америкою. А сильною, на його думку, може Арґентина стати тоді, коли визбудеться лібералізму й демократизму, який, на думку сьогоднішних правителів того краю, нездібний нічого позитивного творити, і стоїть на дорозі мілітарного й економічного розвитку арґентинської республики. Тому власне теперішний уряд зніс демократичні свободи, заборонив газетам писати про політичні справи й критикувати уряд.

Міністер Перон і його фашистські колеґи сильно нападають на чужих капіталістів, які між іншим причинилися до того, що, під господарським зглядом Арґентина сьогодні може стояти на своїх власних ногах. Він каже, що їм треба зменшити доходи і що треба старатися вигнати їх з Арґентини. Мовляв, прийде час, що чужий капітал не буде мати місця в краю і, що чужі підприємства перебере держава.

Виступаючи проти чужого капіталу, Перон не проминув нагоди переїхатися й по радикалах, інтернаціоналістах і лібералах, яких він уважає шкідливими для тотальної держави, бо вони забагато придивляються до урядової роботи і критикують „конструктивну" працю національних провідників. Правдиво національна держава не повинна толерувати таких елементів, кажуть арґентинські фашисти, бо вони творять хаос, ширять деморалізацію і привчають народні маси до критиканства. Арґентинські диктатори уважають себе непомильними так, як і всі інші фашисти, і тому власне ненавидять людей, котрі звертають громадянству увагу на їх немудру політику.

У Вашингтоні говорять, що Америка повинна негайно робити рішучі кроки супроти наростаючого фашизму в Арґентині, і відкликання амбасадора Армура з Буенос Айрес показує, що наш уряд не спить.

Президент Рузвелт робить всі можливі заходи, щоби створити міжнародну організацію вдержування мира на світі, а Гітлерові імітатори в Південній Америці заповідають тотальне зброєння і грозять, що, як демократичні краю будуть їм ставати на перешкоді, то світ знов обернеться в воєнне побоєвище. Америка, як одна з великих держав світа, не може спокійно дивитися як перекинені в Арґентину націстські агенти підкладають свіжий огонь, що мавби колись робити на цьому континенті такі спустошення, які тепер діються в Европі й Азії.

Дотепер Америка тільки приглядається фашистським інтригам в Полудневій Америці, але вже, здається, починає робити рішучі заходи спинити диверсійну роботу в сусідній державі. Як це буде робитися годі наперед передбачити, але політичні обсерватори у Вашингтоні є тої думки, що коли Америка дійсно захоче припинити підпольну роботу арґентинського уряду на цій півкулі, то зробить це так зручно, що Гітлерові імітатори в Арґентині нестямляться, коли на них впаде рука Дятька Сема.

селі, а ціле населення було занурене у тьмі безпросвітности.

Упала українська держава, впала теж освіта.

В другій половині 18-го століття російська цариця Катерина скасувала рештки державних прав України та доцільно повела політику темноти і соціяльного закріпощення українських мас. Під новим російським володінням освіта скоро стала занепадати, а нарід попадати в темноту. Сто літ пізніше на цій самій Україні, де колись була одна школа на 746 душ населення, була вже тільки одна школа тільки на 17,142 душі населення, себто двадцять кілька разів менше. Не диво проте, що український нарід попав знов у темноту, а штука читання та писання в Україні стали рідкістю. Це були благодати чужинецького панування — темнота та поневолення.

РОЗСЛІДИ ПРО НАЦІСТИЧНІ ТАБОРИ СМЕРТИ.

ЖЕНЕВА. — Дві групи церковних діячів, що робили розсліди над донесеннями про десяткування жидів нацистами в так званих таборах смерти, прийшли обі до переконання, що донесення годяться з правдою. Одна група це так звана Екуменічна Комісія Втікачів При Інтернаціональним Церковнім Руху в Женеві, а друга це Допомога Втікачам у Ціріху, в Швайцарії.

За цими розслідами, німці вбили в цих таборах, звичайно при помочі отруйних газів, 900,000 жидів з Польщі, 100,000 з Голяндії, 45,000 з Греції, 150,000 з Франції, 50,000 з Італії, Юґославії й Норвеґії, 30,000 з Чехії й Моравії, а 300.000 з інших країв.

ХВИЛЯ САБОТАЖІВ У ФРАНЦІЇ.

ІРУН (Еспанія). — З південно-західної Франції приходять сюди вісти про зростаючу акцію французьких патріотів проти німецьких окупантів. Саботажі множаться до того, що рухи німецьких військ поважно загрожені. Німці хапаються для здушення руху різних очайдушних засобів.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Дарахівщина, від. 275, повідомляє своїх членів і членниць, що піврічні збори відбудуться в неділю, 9. липня, в годині 7. ввечір, в гали церковній при Ґрін і Сусекс ул.. Буде звіт урядників і контр. комісії за перший піврік і інші важні справи до полагодження, тому просимо членів конечно прийти. Довгуючі члени мають прийти і заплатити свій довг, бо інакше будуть суспендовані. На зборах члени дістануть дивіденду з У. Н. Союзу. — Уряд: М. Гречин, пр.; Н. Манорек, кас.; М. Курило, рек. секр.; М. Обуховський, фін. секр., 130 — 1st Ave., New York, N. Y.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ЧЕСТЕР, ПА.

Палення морґеджу та 15-літній Ювилей У. Н. Дому.

В неділю 4. червня б. р. Український Народний Дім в Честер відсвяткував 15-літній Ювилей свого істнування, получений з Паленням Морґеджу.

Історія будови У. Н. Дому.

В році 1927 таку будову започаткував Шкільний Комітет Рідної Школи. Він то скликав перші наради всіх українських бизнесменів, а що така будова вимагає великого вкладу праці і фінансів, то запросили всі організації до спільної праці. По довших нарадах вибрано комітет із Відділів Українського Народного Союзу: Сошествія Святого Духа, від. 237, Запорозька Січ, від. 388, Тараса Шевченка, від. 156, Відділу Союзу Українок, Шкільного Комітету та українських торговців, яких було вже в той час 37.

Спільні наради, щира праця та фінансова допомога створили не тільки ідею, але доверішили будови одного з найкращих Українських Народних Домів в Злучених Державах Америки.

Будова будинку ішла під керуванням архитекта, о. д-ра Володимира Клодницького та тодішнього уряду. Більшу частину праці при будові виконали самі громадяни зі своїми дітоньками. По цілоденній праці в фабриці, всі сходилися на будову і там вечерами, а то й ночами, виконували безплатно свою ідейну громадську працю. Були громадяни, які крім відданої праці ще фінансували своїм капіталом, а провідні люди навіть ручили своїм майном за потрібний до будови матеріял. З початком до будови вписалося близько двісті членів, та коли прийшлося будувати, то до кінця будови, лишилося тільки около вісімдесять, які і по сьогоднішній день ведуть працю. Ідея, запал, амбіція та любов до рідної святині поконали всі трудноші, як зі сторони своїх так і чужих і в 1929 році відбулося торжественне посвячення Українського Американського Народного Дому.

Будова, після пляну, мала коштувати 72 тисячі долярів, а спільною і жертвенною працею під щирим та розумним керуванням провідних людей, будову доверщено за суму тільки 44 тисячі долярів. Що більше, добра та розумна господарка людей та урядів за останніх 15 літ зуміли виплатити довги та й заощадити кількадесять тисяч долярів готівкою.

В Українськім Народнім Домі вибирається на річних нарадах головний уряд, який управляє всім майном, а в склад якого входять 12 членів від Народного Дому, по два представники від відділів Українського Народного Союзу і Союзу Українок. Всі організації, як запомогові так і політичні, спортові і культурно-освітні знаходять приміщення, відбувають свої наради та підприємства. Український Народний Дім є осередком всього життя.

Також молодь розвела на широку скалю свої спортові ігри, якими здобула не тільки для себе признання, але багато принесла слави для українського імені. Також українська пісня, культура та рідна мова мали місце де розвиватися та защіплюватися в серця тут роджde молоді.

Перебіг свята.

Збираються люди, то одинцем, то гуртками при Народнім Домі, обмінюються радісними поздоровленнями. У місцевих громадян видно усмішку та певну гордість, в часі коли позамісцеві підходять та складають вислови признання за довершене діло- сплату довгу. Всі вже знають, що місцева преса розписувалася про працю, організованість, єдність, дисципліну та жертвенність американських горожан українського походження.

Всі ці привітання, сміхи й радість перериває поява сенатора Злучених Держав Америки. Джеймса Дж. Дейвиса, та інших визначних американських гостей. Починається порядковання походу. На чолі походу видно американські у українські прапори, які піднесені вгору вояками, що спеціяльно прибули на це свято. За ними, як маковий цвіт простяглися ряди молоді в українських народних строях. Хору Лисенка. Поважною ходою рушають урядники Народного Дому, члени та гості, а все парами. Все виглядає на культурну, українську манифестацію.

Дзвін укр. прав. церкви безперервно голосить кругом, що вже почалось свято. Похід увійшов у чудово розмальовану церкву у візантійському стилі, де при мармуровім престолі стоїть чотирьох священиків. Відтак Молебен, Панахида за померших членів, Суплікація і молитва за здоровля та добре поводження всіх вояків парохії, що відійшли на службу Америці. У передних лавках видно схилені голови: сивоволосого сенатора, суддів та інших визначних гостей. Молитва кінчиться, дівчатка „гостес" удержують порядок, із хорів несеться милозвучний спів Хору Лисенка „Царю Небесний" і похід вертає в святочному настрою до галі Народного Дому.

Піднесені на дусі молитвою, всі занимають свої місця при столах, де видніють їхні імена. Гамір втихає, а предсідник Українського Народного Дому, Михайло Тершовський, виголошує вступне слово та просить священика єпископальної церкви, о. Х. Дж. Ендерсона, перевести молитву. Всі починають заїдати обід, та радісно розмовляють між собою. І тут знова видно радісну усмішку на лицях жіноцтва, що за 15 літ тяжкої праці дочекалися хвилі, коли їм заносять приготований обід услугувачі наймленої компанії. Як хтось жартовливо сказав: „хоч раз забавимося в панів".

Веселий гамір затих; предсідник проголошує, що товстмайстром свята буде місцевий парох, о. Омелян Мицик. Товстмайстер виголошує промову, витає гостей та присутніх, а рівночасно проголошує, що він має свого заступника, молодого інжиніра, Михайла Веселовського, який буде допомагати провадити програму.

Перший промовив сенатор Джеймс Дж. Дейвис. Він виказує радість, дає признання громаді за її тяжку працю, а вкінці наводить історичні факти, які свідчать про геройство та культуру українського народу. По промові товстмайстер просить предсідника Народного Дому, щоб доручив сенаторові документ морґеджу, та щоб його остаточно спалено. Піносять срібну тарілку, запалену свічку і врочисто доручує предсідник Михайло Тершовський цей документ. Сенатор ще раз висловлює признання за ідейність та працю громадянства й урочисто проголошує уневажнення морґеджу та прикладає цей документ до палаючої свічки. Папір вибухає полуминню!

Всі присутні повстали з місць, оплескам нема кінця, радість виявляється різними окликами, а папір постепенно зменіюється в попіл, який спадає до срібної тарілки. Сенатор іще раз сердечно стискає руку товстмайстрови та предсідника, а в цім часі артистка пані Конотопська, своїм милозвучним голосом співає американський гимн при акомпаніяменті піяна, на якім грає Ева Сорока, місцева учителька. Потім о. Омелян Мицик складає подяку сенаторови за труд та щирі слова та закликає присутніх відвдячитись сенаторови тим, щоб в часі виборів віддати на нього свої голоси. Сенатор прощається, бо він вже утратив два поїзди, а тепер побоюється утратити ще третій, яким має відїхати до Вашингтону. При прощанню молода дівчинка в українськім народнім строю, Олена Тершовська, підносить сенаторови „Історію України" Грушевського, як дарунок від честерських громадян. Сенатор дякує та щиро цілує молоденьку дівчину.

Дальше іде цілий ряд промов в англійській та українській мовах. Промовляли: судді, Генри Дж. Свині, Гарольд Л. Ирвин, повітовий прокуратор С. Вілиям Крефт, мейор міста Релф Ф. Шворц, видавець часопису Алфред Гил, редактор від спорту Вілям Борки, директор поліції Дезмент. По українськи: о. Михайло Запаринюк, який підніс заслуги деяких громадян та зложив щирі побажання. Говорили також Роман Слободян, від У. Н. Союзу, пані Лотоцька від Союзу Українок і майор Дармограй від Громади Горожан у Філядельфії, Па.

Американськими промовцями були найвизначніші люди цілого Делевар повіту. Говорили річево, як і обговорювали боротьбу за волю та культуру українського народу. Вони вказували на заслуги американських горожан українського походження в допомозі Америці піднести світлу перемогу над ворогами.

Дуже важним є і те, що всі бесідники не були кандидатами на урядників, а говорили безінтересовно, з приязні та з пошани до громадян, на яку вони собі заслужили тяжкою та невпинною працею. Присутність сенатора виказала, що наша громада є високо цінена місцевими політичними провідниками в американському життю. Преса дуже багато розписувалась, та в деталях подала історію будови та високо піднесла вартість самого свята. І тому саме це свято „Палення Морґеджу" стало народньою манифестацією.

Промови були переплітувані співами. Перше співав Хор Єпископальної Церкви зі Свартмор, Па. під управою о. Х. Дж. Ендерсона. Пісні були чудно виконані. Та найбільш сензаційним було відспівання української пісні: Казала дівчина казала, чисто по українськи. Оплескам не було кінця, так, що мусіли її повторяти, а о. Мицик подав коментарі перед і по пісні. Місцева преса спеціяльно розписалася про неї та про всі ці пояснення. Сольо співала оперова артистка пані Конотопська з Філядельфії. Було дуже цікаво почути оригінальне сольо нашої старої громадянки та одної із визначних піонірок Народнього Дому, Анни Бартіш. Вірш й музика були її власною композицією, а я це називаю словами та музикою „високого патріотизму української жінки". Також співав Хор Лисенка під управою о. О. Мицика.

Успіхи та величність свята годі словами правдиво описати. Його міг тільки відчути той, хто був присутнім. А що так воно було, свідчить це лист, одержаний вже по святі від повітового начального судді, а в якім він легенько дорікає українцям, що вони його не запросили на це свято, та складає рівночасно в цім листі привіт. Усе це здобулося тяжкою спільною працею, згодою та кооперацією. Не без того, що тут заслуга многих українських бизнесменів, які являються чесними провідниками громади, а також і тих фабричних робітників, які посвячують свій дорогий час й гроші для вироблення престіжу громади. Тут заслуга молоді, тут і заслуга Союзу Українок, який вкладав тяжку працю, влаштовуючи різні „Торки" вечері та інші підприємства, щоб добути гроші та допомогти сплатити довг. Допоміг і Спортовий Клюб от цих героїв, які десь тепер розкинені по цілому світі, бо вони здобували один трофей за другим. Ось та гармонійна спільна праця допомогла дожити цього великого народнього свята.

Присутний.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

IRONDEQUOIT, N. Y. — Taras Shevchenko Saciety, Branch 289, will hold its monthly meeting on July 9, 1944, at the Ukrainian Hall on Goodman at 2:00 P. M. All members are urged to attend at Bond Rally report will be given by the delegates of the Ukrainian Organizations of Rochester — D. Korytko, pres.; J. Yanus, treas, W. Hussar, sec.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Піврічні збори Тов. Зап. Січ, від. 637, відбудуться в неділю, 9. липня, в год. 1:30 пополудні, в галі церковній. Просимо всіх членів явитись на збори, бо буде звіт контролі. Кожний член повинен прийти і взяти свого чека дивіденди з У. Н. Союзу, щоб не затримувати кілька місяців. Члени повинні вирівнати свої вкладки. Не забуваймо за ювилейний рік Союзу та приєднуймо якнайбільше число членів до Союзу. Хай наші діти стоять у своїх організаціях. — За уряд: М. Сорохтей, П. Лискові, Р. Дмитрів.

СКРЕНТОН, ПА. — Піврічні збори Тов. Над Збруча, від. 280, відбудуться в неділю, 9. липня, в годині 3. пополудні, в Укр. Гор. Клюбі, 608 Вест Лакавана Еве. Приявність всіх членів є конечна, бо буде звіт контр. комісії за перший піврік і інші справи до полагодження. — За уряд: О. Запоточний, Р. Рубльовський.

ОЗОН ПАРК, Н. Й. — Тов. Вільна Україна, від. 200, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 8. червня, в годині 8. ввечір. Просимо всіх членів взяти участь в цих зборах і вислухати звіту за 6 місяців. Просимо конечно прийти на збори по свою дивіденду з У. Н. Союзу. Кожний член повинен старатись приєднати нового члена до У. Н. Союзу. Член чи урядник, що не явиться на ці збори, підлягає карі згідно зо статутом. — П. Господарець, пр.; А. Коцовій, кас.; В. Воргуль, секр., 9523 — 93 St., Ozone Park 16, N. Y.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

ЩАДЖЕННЯ ТОВЩІВ У ПАТРІОТИЧНИХ ЦІЛЯХ. — Пані Діямантопульос, жінка грецького амбсадора в Злучених Державах, приглядатьсєя, як її кухарка зливає товщ у кухні грецької амбасади в Вашингтоні. Товщу вживається для виробу амуниції, медицини і для інших воєнних цілей.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Укр. Тов. Січ, від. 39, повідомляє членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 9. липня, в 1. годині пополудни, в У. Н. Домі. Всі члени обовязково мають явитись, бо буде роздани дивіденди з У. Н. Союзу. Контр. комісія дасть звіт за 6 місяців; буде також приняття точко до статуту і інші важні справи до рішення. — За уряд: О. Шмокалюк, предс.; В. Осохівський, фін. секр.; А. Кудлик, кас.; А. Яворський, рек. секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Подаємо до відома членам Тов. Любов, від. 45, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. липня, зараз пополудни, в домі Тов. Укр. Амер. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо членів прийти на збори і забрати свою дивіденду з У. Н. Союзу. Багато родин вже вписали своїх синів і опуків в ряди Союзу, але є ще багато, що цего не зробили. Тож можуть зголоситися до уряду, а секретар радо виповнить їм аплікацію. Всі до праці, даймо по одному членови з родини, а Союз багато зросте. Уряд вже від полудня буде полагоджувати всякі справи. — М. Дубас, предс.; А. Гарасим, кас.; Т. Малик, секр.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. Я ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ПОВІДОМЛЕННЯ

З НАГОДИ 50-ЛІТТЯ У. Н. СОЮЗУ

відбудуться:

ЮВИЛЕЙНІ ЗБОРИ

ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ В ТАКИХ МІСЦЕВОСТЯХ:

BELFIELD, N. DAKOTA, 30. ЛИПНЯ 1944
MINNEAPOLIS, MINN., 13. СЕРПНЯ 1944
MILWAUKEE, WIS., 27. СЕРПНЯ 1944
CHICAGO, ILL., 3. ВЕРЕСНЯ 1944
ST. LOUIS, MO., 5. ЛИСТОПАДУ 1944
EAST ST. LOUIS, ILL., 12. ЛИСТОПАДУ 1944

Місце й час зборів подамо в відповідному часі. На цих усіх зборах буде присутній ОРГАНІЗАТОР Д. БІЛЕЦЬКИЙ, який по кожних зборах лишиться в даній місцевости та буде помагати місцевим відділам придбати якнайбільше нових членів у цьому ювилейному році У. Н. Союзу. І так Д. Білецький буде працювати в Белфілд, Н. Дак., від 30. липня до 12. серпня; в Минеаполіс, Мін. від 13. серпня до 26. серпня; в Мілвокі, Віс., від 27. серпня до 2. вересня; в Шікаго та в околиці від 3. вересня до 4. листопаду; в Сейнт Луїс, Мо., і в Іст Сейнт Луїс, Ілл., від 5. листопаду до 2. грудня, а опісля в стейті Огайо.

Прохаємо Хвальні Заряди відділів поробити потрібні підготування до зборів в цих днях, як тут повище подано. У цих місцевостях, де є більше відділів У. Н. Союзу, заряди цих відділів повинні порозумітись спільно щодо місця зборів, а тоді повідомити головну канцелярію про те, в якій салі та в котрій годині відбудуться збори, так, щоб можна було подати окреме оголошення про збори. Знов у цих місцевостях, де є тільки один відділ, прохаємо заряд даного відділу повідомити також головну канцелярію про місце зборів.

При цій нагоді закликаємо всі відділи У. Н. Союзу в згаданих тут місцевостях співпрацювати тісно з організатором Д. Білецьким, бо тільки при такій співпраці та кооперації, ювилейна кампанія за новими членами може видати такі успіхи, яких сподіється У. Н. Союз від кожного відділу в рік свойого Золотого Ювилею. 77.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ У. Н. СОЮЗУ.

Хто кого обдурив.

Американський актор Едвард А. Содерн, що вславився у виступах в драмі „Наш Американський Кузин" був знаний із своїх жартобливих помислів. Він уладив раз обід для своїх приятелів і лише один, по імени Тамсон, не прийшов на час. Гості не ждали, засіли до стола і почали їсти зупу. Нараз чути дзвінок і льокай повідомляє, що Тамсон вже прийшов.

Нагло кличе Содерн до гостей: „Ану, зробімо збитка й поховаймося під стіл. Почуєте, яке буде здивування Тамсона, коли він застане порожний стіл".

Приятелі вже знали гумор Содерна і послухали його. Кожен чимскорше щез під столом. Приходить Тамсон, а при столі усадовляється самий Содерн, котрий не вспів учас сховатися. Питається Тамсон: „А деж інші гості?"

На це відповідає Содерн: „Не можу тобі цього вияснити, але всі гості, як лише почули, що ти надходиш, поховалися під стіл".

Треба самому догадатися, хто був більше збентежений, Тамсон чи гості під столом.

ДО ШАНОВНИХ ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ" І „ЮКРЕЙНІЕН ВІКЛІ"

Як Ви зміняєте адресу, просимо негайно повідомити про це адміністрацію „Свободи". Скоре повідомлення усуває непорозуміння і стримання газети. З повідомленням просимо також висилати 10 центів готівкою або почтовими значками на покриття вироблення нового стенсля. Члени і Читачі з Канади зволять присилати **тільки готівку** тому, що канадійських почтових значків не можна виміняти.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

З КАЛІФОРНІЇ

Монастир св. Івана з Капістрано.

(SAN JUAN CAPISTRANO)

В той час, коли в Ню Йорку і Філядельфії відбувалася Перша й Друга Конференція, щоб поставити тривкі підвалини під будучу та могучу державу — теперішні Злучені Держави Америки — тоді то почала Еспанія шукати нових земель, далеко поза своїми границями, деб могла вона поширити свої державно-національні аспірації та заснувати „Нову Еспанію" на американськім континенті. Таку роботу почато з Мексику через заложення духовних місій та монастирів. До цього заанґажовано цілий орден Францішканів і вони кинулись з повним запалом до цеї праці

Але тому, що хочу ограничитися лише до праці Францішканів на землі Злучених Держав, полишу Мексико на боці. Найперше подам час й назви всіх монастирів та духовних місій, які монахи позасновували в „Новій Еспанії", себто Каліфорнії.

Монастир ч.:	заcновано в році:
1. Сан Дієго	1769
2. Сан Карлос	1770
3. Сан Антоніо	1771
4. Сан Габріел	1771
5. Сан Луїс Обіспо	1772
6. Сан Франсіско	1776
7. Сан Гван	1776
8. Санта Клара	1777
9. Сан Буенавентура	1782
10. Санта Барбара	1786
11. Ла Пурісіма	1787
12. Санта Круз	1791
13. Соледад	1791
14. Сан Гозей	1797
15. Сан Батіста	1797
16. Сан Міґуел	1797
17. Сан Фернандо	1797
18. Сан Луїс Рей	1798
19. Санта Інез	1804
20. Сан Рафаел	1817
21. Сан Солано	1823

В ті давні часи білий чоловік не замешкував ще земель Тексас, Арізона й Каліфорнії, а були тут первісні жителі, індіяни. Коли вже прийшли сюда Францішкани з Мексика, то будували церкви й монастирі виключно для індіян. Згодом вдалось Францішканам настільки присвоїти індіян до себе, що заставляли їх до праці при будові будинків та доріг.

Нагляд над будовою церков й монастирів мали досвідчені будівничі. Нераз було треба вперед знайти відповідний камінь й вапняк та дерево, позносити це на плечах, чи попривозити мулами на місце, де мав повстати монастир, а доперва тоді почати будову. Така праця тривала десятками літ. Можна собі представити, кілько то часу взяло, щоб навозити каміння лише на один мур, який окружає монастир Сан Гван Капістрано (чотири стіни, кожна з них майже на одну квадратову милю).

Відколи я буваю в Каліфорнії, нераз приходилось мені переїздити попри монастир з прецікавою історією давнини, але я ніколи не мав часу оглянути ґрунтовно будькотрий монастир. Аж цього року, коли прибув до Каліфорнії Осип Любецький з Дітройту, ми рішили відвідати монастир Сан Гван Капістрано, віддалений з Галівуд 64 милі при дорозі Гайвей ч. 101 в сторону до Сан Дієго. Для цього вибрали ми неділю 25-го березня 1944 року.

Був прекрасний день з температурою близько 80 ступнів Фаренгайта. Щоби побачити синє море, ми поїхали в сторону до Лонг Біч, а відтак широким бульваром попри море аж до Сан Гван Капістрано. Самий монастир є віддалений 2 милі від моря на північ, куди доїздиться доброю дорогою, поміж чудовими цитриновими, помаранчевими та оріховими садами.

Заки прибули, то я думав, що застану десь в пустині високі мури, куди нікому окрім монахів не вільно увійти. Та на моє превелике здивовання побачив я, що ми заїхали до маленького містечка, яке нічим не відрізнювалося від прочих американських міст. Переїхали головною вулицею, де повно різнородних бизнесових склепів, аж приїхали до маленької фіртки, якою, здавалось нам, можна увійти до прекрасного городу. Доперва тут ми зорієнтувалися, що знаходимось під муром монастиря Сан Гван Капістрано і цею вузькою брамкою можна увійти до середини.

Зараз при дверах, але вже в середині, стоїть маленька будка, в якій мексиканець й мексиканка продають різнородні дрібні памяточки та біжутерію, як рівнож колектують вступ до монастиря, по 30 центів від особи.

Входимо до середини. Бачимо тут широку площу засаджену різнородними цвітами, пальмами, рожами та кактусами. Вузенькі доріжки вибрукувані білими камінчиками, а на них повно великих білих голубів, які присвоєні й від нас не втікають. Монастирський мур, який творить квадрат і замикає собою всі будівлі, неначе Запорозька Січ, сховався в тіни дерев, бо насаджено різнородних дерев, корчів та кущів, знадвору й зсередини цього муру.

Прямуємо до довгої будівлі з червоної цегли та низеньким дахом. Перша кімната, вже без вікон й дверей, є так побудована, що стелі немає, а лише в стелі вбудовано комин на дим. Пояснення на стіні інформує нас, що була це первісна кухня, де варилося потрави і пеклося мясо для всіх робітників (індіян), які будували церкви, дороги та управляли поле для поживи. Поцім слідують інші кімнати, але вже зо стелями, де спали ці індіяни. Другий ряд будівель, віддалений від першого на яких два акри землі, це перші келії, в яких мешкали монахи. Попри цей ряд стоїть церковний будинок, а за церквою знова довгий ряд келій й кімнат, в яких на переміну й мешкали люди і вживали цих кімнат на переховок збіжжа, огородини; де виправляли шкіри і виливали свічки.

Та всьо це перейшло великі зміни від 1776 року. В той час, коли ціла Европа билася на життя й смерть з Наполеоном, тоді то навістили Каліфорнію великі землетруси. В неділю рано, підчас Служби Божої, звалилась церковна вежа й майже вибила на смерть всіх індіян, які в церкві молилися. Дітей тоді в церкві не було, бо мали прийти до церкви аж коло 11. години. Монахи почали відкочувати каміння та витягати труни й тяжко покалічених надвір. Поцім прийшлось монахам цілими роками дбати про дітей, яких родичі зістали забиті в церкві.

Згадав я повищу сумну подію, щоб читач розумів, чому теперішна церква не має вежі. Теперішна церква це вже переробок з вузького але довгого будинку, де монахи переховували поживу. Значиться, що цей будинок був побудований далеко перед 1812 роком (то власне в цім році землетрус завалив первісну церкву), який стоїть до сьогодня ще в добрім стані.

Ми почали оглядати всі келії запорядком. З одного будинку переходимо до другого та не можемо налюбуватись екзотичною ріслиною дерев та цвітів, які тут своєю красою створили щось таке прекрасне, що годі описати. Вкінці прийшли ми до останнього довгого двоповерхового будинку. Здалека бачимо, що хтось мусить мешкати тут, бо всюда порядок й чистота. Підходимо до найближчого вікна й через шиби бачимо, що є це шкільна кімната зо всіми шкільними приборами, таблицями на стінах та лавками для дітей. Друга кімната те саме. Трета кімната містить бібліотеку. Четверта музей. Дальші кімнати напаковані різними убраннями, хатними приборами, тощо. По самій середині цього довгого будинку переходить тунелек, яким дістанетеся до городу, який є замкнений трома стінами, від городу того, що розлягається довкола всіх будинків від одної стіни муру до другої.

(Кінець буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЛАНКЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Василія, від. 87, повідомляє членів, що піврічні збори відбудуться 9. липня. Просимо членів прийти і привести нових членів, бо це є ювилейний рік У. Н. Союзу, тож кожний член повинен зробити щось для добра нашої організації. — К. Купер, предс.; І. Окаль, кас.; Н. Трояновський, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Збори Тов. Укр. Січ, від. 182, відбудуться в неділю, 9. липня, в години 3. пополудні, в гали парохіяльній, 45-47 Гови Еве., Пасейк. На порядку нарад є тов. важні справи до полагодження, тому просимо всіх членів прийти на збори. На зборах будемо роздавати чеки дивіденди, тому члени повинні прийти на збори і забрати свої чеки, щоб не лежали в секретаря місяцями. — О. Боднарчук, предс.; Г. Яськів, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Піврічні збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 9. липня, в години 1. пополудні, в домі Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. — За уряд: П. Мельник, предс.; І. Потучко, рек. секр.; М. Паранич, фін. секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. У. Н. Союзу, від. 292, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 9. липня, в години 1. попол., в гали У. Н. Дому, 4655 Мартін ул. На ці збори обовязково кожний член повинен прийти та вислухати, що уряд за пів року зробив. Маємо деякі нові справи, котрі члени мають вирішити. Просимо прийти і взяти свої чеки дивіденди з У. Н. Союзу, бо нікому почтою не буде посилати, крім тих, що замешкалі на фармах. Звертаємо увагу, що тими чеками на зборах члени не можуть платити своїх вкладок. Ви члени вже нераз доказали, що уряд шануєте, але коли вас уряд просить вже пів року приєднувати нових членів, то ви кажете, що не знаєте нікого, а воно так не є. Отже не чекайте, а сейчас голосіть, кого знаєте, що не є членом Союзу, а особливо у своїх родинах не сміє бути нікого, щоб не був членом Союзу. Майте на увазі, що ми в тім ювилейнім році мусимо дістати 50 нових членів. — І. Форись, предс.; П. Кізел, секр.; І. Андрусевич, кас.

КЛІВЛЕНД, О. — Піврічні збори Бр. св. Вас. Великого, від. 364, відбудуться в неділю, 9. липня, точно в години 2:30 пополудні, в Українськім Домі на Іст Сайд, 3161 Е. 93. вулиця. Обовязком кожного члена є бути на зборах, бо є важні справи до вирішення. Буде фінансовий звіт і роздання чеків дивіденди з У. Н. Союзу. — Уряд.

ЙОНҐСТАВН, О. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 8. липня, в год. 6:30 ввечір, в У. Н. Домі, 525 В. Райен Еве. Просимо всіх членів прийти і вислухати піврічного звіту, який дадуть відділові урядники. Просимо, щоби кожний член зробив свій обовязок і привів хоч одного нового члена. Хто ще не дістав своєї дивіденди, то дістане на зборах. Маємо важні справи, як пікнік, хорі члени, звіт з ювилею і інш. — За уряд І. Бряць, предс.; М. Мушинський, кас.; І. Павловський, секр.

ФРЕНКФОРД, ПА. — Місячні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 268, відбудуться в суботу, 8. липня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 2171 Вакелінґ ул. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження. Напоминаємо довгуючих членів, щоби прийшли і заплатили свої залеглости. Також просимо не забувати за приєднування нових членів. — За уряд: В. Питель, предс.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

АНСОНІЯН, КОНН. — Тов. Запорозька Січ, від. 67, повідомляє всіх своїх членів і членкиць, що піврічні збори відбудуться в неділю, 9. липня, в години 2. пополудні, в Либерти Галі. Просимо всіх членів прийти на час. Урядники і контр. комісія дадуть звіт за перший пів рік і будуть інші важні справи до полагодження. Хто ще не дістав дивіденди, хай прийде на збори і візьме свій чек. — Т. Стадник, предс.; І. Хіровський, кас.; І. Пиріг, секр.

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ. — Збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, мають відбудетись в суботу, 8. квітня, точно в годині 7:30 ввечір, в галі св. Бенедикта, 435 Мейн ул. Просимо всіх членів і членкиць конечно прийти на збори та забрати собі дивіденду зі Союзу. Крім цего маємо багато важних справ до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свій довг, бо інакше будуть суспендовані. — За уряд: Є. Вінярський, предс.; М. Матияш, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Сестр. Благовіщення, від. 125, повідомляє своїх членкиць, що звичайні збори відбудуться в неділю, 9. липня, в години 12:30 вполудне, в парохіяльній гали, Оклей і Райс ул. — А. Васильовська, предс.; К. Плетяк, кас.; І. Подола, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. — Повідомляємо всіх членів і членкиць, що збори Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, відбудуться в неділю, 9. липня, в год. 1:30 пополудні, в Укр. Дем. Клюбі, 2376 Ґрейлінг ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до обговорення. — В. Бодруг, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Піврічні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 334, відбудуться в неділю, 9. липня, в год. 1. пополудні, в У. Н. Домі. Просимо членів прийти на ці збори, бо буде звіт уряду за пів року. — За уряд: Н. Задерецький, предс.; С. Морозович, секр-кас.; І. Жук, рек. секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 75, відбудуться в неділю, 9. липня, точно в год. 1. пополудні, в салі У. Н. Дому при Мартін ул. Просимо членів прийти на збори і взяти свою дивіденду, бо секретар не буде посилати почтою нікому. — За уряд: М. Присташ, секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 22. червня 1944 р. помер у 52. році життя

ТЕОДОР ВЛАДИКА,

член Бр. св. Володимира, від. 179 У. Н. Союзу в Ст. Луїс, Мо.

Покійний походив зо села Ролів, повіт Дрогобич, Західна Україна. Полишив у смутку жену Теклю і 4 дітей: сина Миколу і три дочки: Анну, Ґеневію і Верґенію. Жена і всі діти є членами У. Н. Союзу.

Похорон відбувся в суботу з дому жалоби до катол. церкви, а відтак на цвинтар св. Петра й Павла, при участи членів Бр. св. Володимира і родини. — В. Й. П.!

М. Паращак, секр.

Дня 28. червня 1944 р. померла по довгій недузі у 54. році життя

АНАСТАСІЯ МАРКІВ,

довголітна членкиня Тов. Свобода, від. 194 У. Н. Союзу в Ню Йорку.

Покійна вступила до У. Н. Союзу 1918 року. Походила зо села Лівчиці, повіт Жидачів, Західна Україна. Полишила в смутку три дочки, з котрих 2 подружені, і 4 внуки.

Похорон відбувся в суботу, 1. липня до церкви св. Юра відтак на цвинтар Holy Name, Brooklyn. — В. Й. П.!

С. Гнатишин, секр.

Дня 27. червня 1944 року помер у 75. році життя

АНДРІЙ ПІДБЕРЕЖНЯК,

довголітний член від. 10 У. Н. Союзу в Ансонії, Конн.

Покійний походив із села Бортне, пов. Горлиці, Галичина. Полишив у смутку 3 сини і 2 дочки. Похорон відбувся 30. червня з дому жалоби, 51 Говард Еве. і гр.-катол. церкви св. Петра й Павла. Поховано Його на цвинтарі св. Петра й Павла в Дербі, Конн. — В. Й. П.!

Л. Сидоряк, секр.

ТАРЗАН, ч. 999. Погроза.

FERETT SHOT TO WOUND THE GORILLA; HE DID NOT WANT TO KILL THIS VALUABLE SPECIMEN.

Феретів стріл ранив гориля; він не хотів убити такий гарний оказ.

AS TYGO FELL, THE WHITE HUNTER STUNNED HIM WITH A BLOW OF HIS RIFLE BUTT

Як Тайго впав, білий мисливий оголомшив його ударом прикладу своєї рушниці.

TARZAN CALLED DOWN ANGRILY: "YOU WILL PAY FOR THAT, STRANGER!" FERETT SURVEYED THE APE-MAN APPRAISINGLY.

Тарзан закликав до нього люто: „Ти мені за те заплатиш, чужинче!" Ферет оглянув Тарзана від стіп до голови.

"QUEER CREATURE," HE MUSED. "OLD JONATHAN WACKER WOULD PAY ME A BONUS FOR CAPTURING ..."

„Дивне створіння" подумав собі; „старий Джонатан Вокер давби мені гарні гроші за піймання його".